

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
 Na pol roka --- 2 " --- "
 Na štvrt roka --- 1 " --- "
sednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ:
 JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 Nem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Utvorenie vládnej strany.

Otvorily sa hroby a krypty a mrtvoly, ktoré v nich cez štyri roky odpočivaly, vyšly na svetlo a utvorily novú stranu vlády pod menom: Strana Národnej Práce. Utvorenie toto odbavovalo sa s nepaterným oduševnením 20. februára o 3. hodine popoludní vo veľkej sieni hlavnomestskej reduty, za prítomnosti Héderváryho ministrov, členov Národného Spoločenského Kruhu, krajinských vyslancov ústavnej strany, deputácii niektorých stolíc a veľkého počtu židovstva. Obyvateľstvo hlavného mesta, proti doterajšiemu zvyku, neoduševnovalo sa za toto utvorenie, o čom najlepšie svedčí tá okolnosť, že ulice blízko reduty byly ako vymreté a vídať tam bolo len niekoľko policajtov a detektívov. Héderváry môže teda povedať, že utvorenie svojej vládnej strany previedol len v úzkom, súkromnom kruhu.

Ak smutne vyzeralo utvorenie chýrnej Strany Práce zvonka, tak krušný bol aj priebeh jeho v samej redute. Bolo tam síce dosť éljenov pre Héderváryho, ale ešte viac pre Tiszu. Gróf Albin Csáky (!) presne o troch hodinách zahájil utvorenú shromaždenie krátkou rečou a oddal slovo grófovi Khuen Hédervárymu.

Gróf Khuen Héderváry obsírnej označil program vládnej strany a medzi všeliakými reformami predniesol volebnú reformu, ktorá prevedená má byť na základe všeobecného volebného práva. Krom tohoto podotknul všetko, čo za podobnej príležitosti tisíckrát spomínali a nikdy nepreviedly: celá liberálna strana a žiadna liberálna vláda. Konečne povedal, že s úplnou dôverou púšťajú sa v mene Božom (!) do ná-

rodnej práce. Kým rečnil gróf Héderváry, netrepežlivo hniezdil sa na jeho mieste Tisza a keď sa pozdvihol k slovu, celé obecnstvo ako na kommando začalo éljenovať. Reč Tiszova obsahovala samé liberálne frázy, ktoré on nekdy ako ministerpredseda stokrát opakoval v krajinskom sneme a pri shromaždeniach. Najatí kortesi na každú takú prázdnu frázu hlučne éljenovali, čo sa Tiszovi veľmi líbilo, bo sa za každým usmieval. Posudzoval predošlú vládu, hovoril o národnostach a Horvátoch, spomenul pomer Uhorska k Rakúsku, konečne zmienil sa aj o volebnej reforme, ktorá ale prevedená má byť nie ako Héderváry povedal, na základe všeobecného volebného práva, lež len ohľadom zabezpečenia politického práva pre triedu robotnícku. Konečne prečítal rezolučný návrh po čom obsírne vykladal viedenskú politiku a prosil o prijatie svojho resolučného návrhu.

Gróf Albin Csáky vyhlásil na to, že shromaždenie jednohlasne prijma Tiszov resolučný návrh a keď do organizačného výboru vyvolili 50 členov, utvorenú shromaždenie zaklučil pred piatou hodinou.

Co majú držat' o tom kresťanskí ľudáci?

Dobre vie každý kresťanský ľudák, že obyvateľstvo Uhorska roku 1905. na smrť odsúdilo liberálov.

Liberáli už tridsať rokov tak hrozne urážali náboženské a vlastenecké city krajinského obyvateľstva, tolko nezákonností páchali proti ľudu pri voľbách, tak veľmi prehrešovali sa proti duševným a hmotným záujmom, zvlášte triedy robotníckej a malých ľudí, že krajinské obecn-

stvo celkom sa od nich odvrátilo. Liberálna strana teda zanikla, bár ju aj pod menom Strany Národnej Práce vzbudíť idú k novému životu.

Ako ale zo záprdky nikdy nebude kurča, tak aj táto liberálna strana nikdy viac nepríde ku vláde a moci v Uhorsku. Liberálni páni podajedných stolíc radi by síce zas aspoň na krátky čas rozkazovať v Uhorsku, kresťanský ľud ale už im viac na lep nesadne. Malí ľudia naši dost sa už natrpeli pod liberalizmom, neziadame si ho viac ani pre naše telo, ani pre našu dušu.

Kde sa ľud zdravého rozumu chytil, tam po všetky časy odspievali liberalizmu.

Pečienky, pukané, čertovica, žandári a židovskí korteši dnes už nemajú tej sily, ako roku 1896.

Od tých čias otvorily ľudu oči kresťanská ľudová strana a Katolícka Ľudová Jednota.

Vedia to už dnes všetci seba povedomí katolícki voličia, že kresťanskí malí ľudia majú len jednu jedinkú stránku, v ktorej úplne dôverovať môžu a to je kresťanská ľudová strana.

Za túto politickú, kresťanskú a čisto ľudovú stranu sme už mnoho trpeli, bojovali a obe tovali.

Jedinkou nádejou kresťanského ľudu je kresťanská ľudová strana.

Kossuth, Justh, Andrassy, Khuen, Mezöfi, Bokányi, Tisza, Achim, Weltner a známi vodcovia národnári, ani jeden nechcejú, aby **Uhorsko bolo kresťanské.**

Kresťanská ľudová strana bojuje za zásady kresťanské a bráni ich v krajinskom sneme.

Každý lichotí ľudu pred ablegátskymi voľbami.

Kresťanská ľudová strana to nerobí, bo seba povedomý a poučený ľud katolícky aj bez toho veľmi dobre vie, **že záujmy ľudu v krajinskom sneme nikto nezastával tak zmužile, odhodlane a úprimne, ako kresťanská ľudová strana.**

Malí hospodári, malí priemyselníci, robotníctvo, stredné triedy kresťanské, sdužujú sa v tejto strane a s nami sú arcipastieri, horliví duchovní a poprední mužovia krajiny.

Stránky 48. žerú sa medzi sebou, ústavníci od strachu pred voľbami zpáchali samovraždu a utiekli ku Khuenovi.

Odkedy Khuen sadol krajine na krky, na neustupne opozičionálnom stanovisku s úplným dôrazom ostala len kresťanská ľudová strana.

Záujmy krajinské a práva ľudu najodhodlanej bráni kresťanská ľudová strana.

Čo teda hľadá u nás Khuen? Kresťanský ľud váži si svoju svätú vieru, má svoje náboženské presvedčenie a vyprobovanú statočnosť, preto aj navždy verným ostane kresťanskej ľudovej strane.

Khuenovi, Tiszovi nech nikdy ani nesníva sa o tom, že by kresťanská ľudová strana pripojila sa kedy ku nim.

Kresťanská ľudová strana nerozpadne sa a neopustí svoj program ani Khuenovi, ani Tiszovi k vôli.

Toto nech má pred očima náš kresťanský ľud a keď ako posiaľ pevne vydrží pri nás, Khuen a Tisza môžu len skoro v tmavé hroby uložiť vzkriesené mrtvoly liberálov, to bude zaiste najvážnejšia robota tej novoutvorenej Strany Práce.

Ku blahu kresťanského ľudu ale bude žiť ďalej a nech žije kresťanská ľudová strana!

Shromaždenia Jednoty Katolíckeho Ľudu.

Nepriateli Katolíckej Ľudovej Jednoty rastú ako v horách huby po daždi. Len nedávno napadli Katolícku Jednotu Ľudia, od ktorých sme to najmenej očakávali, bo sa vždy odvolávajú na kresťanské zásady a honosia sa tým, že pracujú a bojujú za práva a blaho kresťanského ľudu, zvlášte robotníctva. Není všetko zlato čo sa bliští, hovorí staré porekadlo a tak to vyzerať aj s tým udajne kresťanským pohybom, jehož hlavný vodca klučkuje prítomne o milosť liberálov. Táto nová zkušenosť nech povzbudzuje ľud kresťanský, aby sa shráňal kolo zástavy Katolíckej Ľudovej Jednoty. Organizujú sa freimaureri, organizujú sa socialdemokrati, organizujú sa židia a liberáli, proti týmto spoločným nepriateľom, tým viacej organizovať sa majú katolíci. Potrebnosť tohoto nahliadli aj v minulom týždni veriaci, keď shromaždenia Katolíckej Jednoty vydržovali v nasledujúcich obciach:

Vörösvágás (Sáros. st.) Pod predsedníctvom horlivého farára Alexandra *Uhrinovits* vydržované tu bolo veľké utvorené shromaždenie, pri ktorom do Katolíckej Jednoty vstúpilo 95 členov.

Tarcaszentpéter (Sáros. st.) Utvorujúcemu shromaždeniu predsedal horlivý farár Vilhelm *Rimer*. Ku Katolíckej Jednote prihlásilo sa 60 členov.

Sárfó (st. Pozsony) Shromaždenie vo veľkých rozmeroch vydržované tu bolo 13. februára a súčasťnilo sa na ňom takmer celé obyvateľstvo obce. Shromaždenie zahájil oduševnenou rečou horlivý miestny farár Ján *Wiedermann*. Tajomník Jednoty zo strediska Ján *Bartos* obsirne a zretedelne vykladal potom ciele, potrebnosť a organizáciu Katolíckej Jednoty. Matias *Drevenyák*, horlivý farár obce Boldogfa a člen agitacionálneho výboru stolice prešporskej s veľkým úspechom rečnil o významnosti spoludržania katolíkov. Shromaždenie zaključil zapalitou rečou agilný organista-učiteľ Anton *Voszatko*. Do Jednoty vstúpilo hneď 136 členov.

Horvátgurab (st. Pozsony.) Ludnaté shromaždenie vydržované bolo 17. februára. Tajomník Jednoty Ján *Bartos* pri všestrannej oduševnenosti vysvetľoval významnosť Katolíckej Jednoty. Pod hlbokým dojmom jeho reči utvorenie Jednoty vyslovené bolo Jednohlasne.

Ďalšie shromaždenia vydržované boli na nasledujúcich miestach: **Kapospulya** (Somogy), **Csomaköz** (Szatmár), **Csanálos** (Szatmár), **Töketerebes** (Zemplén), **Kecskéd** (Komárom), **Csentes** (Borsód), **Békésszentandrás** (Békés), **Győr, Valejte** (Zemplén), **Bács, Kenyhec** (Abauj-Torna), **Magócs** (Baranya), **Bakonypölöske** (Veszprém), **Csonoplya** (Bács), **Buzika** (Abauj), **Virágos** (Baranya), **Sopronbánfalva, Nagycsákány** (Vas), **Högyész** (Baranya), **Bárca** (Abauj-Torna), **Loretto** (Sopron), **Dámóc** (Zemplén).

S prítomným dávame na známosť všetkým členým členom Jednoty, že veľmi zaujímavého a poučného obsahu februárový členovský sošit už opustil tlač a rozposiela sa všetkým, ktorí svoje členovské poplatky usporiadali. Pekný sošit tento slúžiť bude zaiste k rozšíreniu Jednoty. V týchto krušných a nebezpečných časoch každý verný katolík len to jedno žiadať si musí: **Nech zmáha sa a žije Katolícka Ludová Jednota!**

Politické bájky.

Istý žid jednúc hrozne sa ponáhlal hore ulicou. Stretol sa s ním druhý žid a pýtal sa ho:

— Kde bežíš Móric?

— Ponáhlam sa — odpovedal mu — k doktorovi, bo sa mi moja žena akosik nelúbi.

— Počkaj trochu — povedal ten druhý — moja sa mi tiež nelúbi, aj ja idem s tebou.

... Tak ponáhľajú a pripojujú sa k Hédevárymu z koalície takí, ktorým sa nelúbi ich — žena.

★

Ubohí ľudia ponáhľajú sa do Národného Spoločenského Kruhu a hovoria ponížene:

— Prosíme pekne, čítali sme v novinách, že by tu bola dajaká národná robota. My sme chudobní robotníci a prosíme o robotu.

Chudiaci dostali potom takúto odpoveď:

— Jaj, bratku môj, tie noviny vás len za bláznov držaly. Vedia to tí novinári veľmi dobre, že tu len peniaze môžete dostať alebo vás snád kandidovať budú za ablegátov. Roboty ale — bohužiaľ neni tu žiadnej.

★

Bola ráz bohatá židovská rodina a mala jedinkého syna, ktorého chcela bohato oženiť. Mladý žid bol ináč driečny chalan, trpel ale na veľmi ohavnú žalúdkovú nemoc, preto kdekolvek sa hlásil, všade dostal košík. Jednúc zas mal ísť na pytačku. Starostliví rodičia boli v strachu a poprosili známeho starého žida, aby išiel s ním a zvlášte v noci dával naň dobrý pozor a keď sa zle cíti, aby mu pomohol.

Pytači dostavili sa bez nehody do domu dievky, o ktorú mali pýtať, páčil sa mladý pytač a páčila sa aj dievka. Starý žid čo len mohol dával pozor na svereného si chalana. Ukonaný ale v noci tuho zaspal a mladého zatiaľ v posteli napadla žalúdková choroba a stalo sa veľké nešťastie.

Ráno starý žid zúfal a ponevác ináč nevedel si pomôcť, začal jaskať a lamentovať, že ho veľmi bolí žalúdok.

Domáci pravda tešili starého žida, že to nič nerobí a aby ho uspokojili, povedali mu, že mu dajú — čokolády.

Keď ale mladý pytač videl, ako starému židovi nesú pariacu sa čokoládu, vykrikol:

— Mňa bolí brucho a tomu starému dávajú čokoládu.

... Priam tak pochodili z justhavskej a kossuthovskej strany viacerí čo chceli byť ministri a štátni sekretári a môžu teraz o sebe povedať:

— Nás bolelo brucho a Héderváry dostal čokoládu.

Darmo dával na nich pozor a napomínal ich starý Kossuth, neslyšali naň a hotové bolo nešťastie.

*

Istý ubohý človek bral sa na všetko, čo mu prišlo pod ruku. Už bol všetko na svete. Čokol-vek ale začal, nič sa mu nepodarilo. Rozhor-čený konečne nad veľkým nešťastím, aké ho stíhalo, vo veľkom zúfalstve odhodlal sa, že sa zmárni.

Za jednej tmavej noci šiel ku Dunaju, aby sa doň hodil. Už bol na moste a chcel skočiť do vody, tu mu čosik prišlo na myseľ.

— *Hopp, ešte som nebol financom!*

Táto myšlienka ho oratovala. Neskočil do Dunaja, lež šiel medzi financov. Už všetko proboval na svete, len financom ešte nebol.

Nejedon človek, zvlášte nejedon krajinský vyslanec alebo ablegátsky kandidát nachodí sa teraz v podobnom stave. Podajední boli už všetko na svete. Patrili posiaľ ku všetkým politickým stranám Boli starí liberáli, neodvisiaci, demokrati, ústavníci, jedon dva aj ľudáci a nikde sa im nič nepodarilo. Preto aj prv, než by sa hodili do mora večného zapomenutia, odhodlali sa, že vstúpia do strany národnej práce, Tú ešte nevyprobovali a čo je hlavná vec, tam ich ešte vyprobovať nemohli.

*

Istý zkušný zahradník zariadil si veľmi peknú záhradu a obdivovala ju celá krajina. V záhrade tejto na podiv bola zvlášte veľká, ko náry široko rozstielajúca jablň, ktorá od viacej rokov už donášala vždy zdravé, pekné jablka. Len v poslednom roku poštipaly osy tri jablka a oni ako hniličky padly z jablone na zem.

Na každom zdravom strome trafi sa časom nakazené ovocie a ono ako hniličky padá na zem a zožerú ho ošípané.

Veľká zdravá jablň v záhrade zkušného zahradníka je kresťanská ľudová strana. Bár aj

odpadly z nej tri hniličky, ona vždy zdravá a pevná ostane a ako prežila liberálov, tak pre-žije Héderváryho hniličky. Nech žije Kresťanská ľudová strana!

Vyučujme dospelých.

«Dobrý kňaz sa do smrti učí». Toto staré príslovie veru nevzťahuje sa len na kňaza, lež vzťahuje sa ono na nás každého a tak aj na náš dedinský roľnícky ľud. V dnešných ťažkých časoch veru už není dostatočným to, čo sa gazdovský syn od svojho otca naučil. Potrebné je, aby sa naši gazdovia s výtobytkami nového, výnosnejšieho hospodárenia oboznámili. Toto sa síce môže diať aj čítaním poučných odborných kníh a časopisov, len že sme žiaľbohu ešte ďaleko od toho, aby sa náš dedinský gazdovský ľud takýmto spôsobom sám vzdelávať vedel. Potrebné bolo teda postarať sa o taký spôsob, aby dedinský gazdovský ľud mohol si osvojiť tie známosti, bez ktorých sa dnes už ani obyvatel tej najodľahlejšej dediny zaobísť nemôže.

Z tej príčiny teda po dedinách v zimnom čase, keď gazdovia v poli nemajú žiadnej práce, zariadené sú naukobehy pre gazdov. Tieto naukobehy sa po krajine z roka na rok potešiteľne rozmnožujú. Minulého roku už v päťdesiatichsiestich stolicich vo vyše štyritisíc dedinách takmer tristotisíc ľudí počúvalo tieto dedinské naukobehy. Na týchto zimných nauko-behoch patriční prednášatelia svojim poslucháčom rozprávali o tých novších hospodárskych výtobytkoch, s ktorými sa obznámiť je každému gazdovi nanajvýš užitočné. V takej obci, kde gazdovia ku príkladu nijako nevedia odvyknúť od jednostranného pestovania obilia, tam sa orednášalo o dochovávaní dobytky, potom o pestovaní krmných rastlín a učitelia ľudu oboznamenovali gazdov s tým, že ktoré siatiny sa pre patričný vidiek najlepšie hodia.

Na ktorom vidieku sa ľud s pestovaním ovocných stromov alebo vôbec nezaoberá, alebo kde je ovocné zahradníctvo zanedbávané a kde by sa s týmto zaoberať vyplatilo, tam na tých prednáškach o tom bola reč, ako sa ľud má pripraviť ku pestovaniu ovocných stromov. Slovom, prednášky tieto všade o tom znely, ako by bolo možné poľnohospodárske pomery patričnej obce

preinačiť, aby gazdovia zo svojich pozemkov čím viac príležitosti mali ku zárobkom.

Pri takomto poľnohospodárskom vycvičení gazdov postarané bolo aj o to, aby si ľud osvojil volaktore odvetvie domáceho priemyslu. Lebo veď vieme, že malý gazda, gazdovský robotník takmer celú zimu nemá žiadnej práce a pri všetkej vôli nemá príležitosti, aby si cez zimu voľačo zarobil. Postarané je teda aj o to, aby si dedinský ľud osvojil nejaký, patričnemu vidieku najlepšie zodpovedajúci domáci priemysel. A minulý rok v krajine už päťsto takýchto nakobehov bolo držané, na ktorých sa súčasnilo sedemnásttisíc gazdovských robotníkov, ktorí hneď v prvom roku zhotovili tristoosemdesiat tisíc článkov domáceho priemyslu.

Ktorí si volaktore odvetvie domáceho priemyslu dostatočne osvojili, tí si potom založili družstvo pre domáci priemysel. Takýchto družstiev je v krajine 75. Počet členov týchto družstiev bol vlani 4669 a zarobili dohromady pol milióna korún. Takýmto zimným zárobkom teda nesmieme pohrdáť, lebo tento domáci priemysel patričným neprinesol len soľ ku chlebu, lež si za ten zárobok mnohí chudobní ľudia ku chlebu aj omasty mohli nakúpiť cez zimu. Dnes sa už v našej krajine s domácim priemyslom riadne zaoberá asi dvestotisíc duší a pekne si pri tom zarábajú.

Aby sme iné ani nespomenuli, vezmeme len ku príkladu koše na odvážanie ovocia, zeleniny, drúbeže atď. Pred desiatimi rokmi takýchto košov za poldruha milióna korún doviezli k nám z cudzozemska, kdežto dnes, napriek tomu, že ovocinárstvo ako i dochovávanie drúbeže v posledné časy u nás prišlo do rozkvetu, takýchto košov z cudzozemska dovezú už len za pol milióna korún.

Okolnosť táto, ktorú sme len čo príklad uviedli, poukazuje na to, že tie výrobky, za ktoré sme posiaľ platili cudzozemsku, dnes z väčša už zhotovujú tu doma a groše za ne dostávajú sa do rúk pracujúcej chudoby.

Vyučovanie dospelých je teda nanajvyš užitočné pre náš ľud hospodársky a robotnícky. Na tomto pracuje kresťanská ľudová strana po celý čas jej jestvovania. Za toto neprestane bojovať aj v budúcnosti na celom obore verejného života, zvlášte v zákonodarstve. Každý roľník a

robotník preto len sám sebe kope jamu keď slovom i skutkom nepodporuje kresťanskú ľudovú stranu.

Antialkoholné pohyby v Spišskej Magure.

Na našom vidieku v posledné časy podujalo sa viac radostného k prekazeniu opilstva. Tak: kňazi starovesského okresu na svojej poslednej schôdzske uzavreli, že poprosia hlavného slúžneho, aby vydal nariadenie, žeby krčmy v nedeľu a vo sviatok zavreté byly. To iste uzavrela tiež nižnolapšianska organizácia Katolíckej Jednoty a poprosila aj susedné organizácie, aby sa k tomuto uzavretiu zároveň pripojily. O nedeľnom zatvorení krčiem bola reč aj pri ostatnej porade Jednoty v Hanušovcách. Okrem toho na viacerých miestach prečítala sa rozprávka, ktorú proti pálenke pod názvom «Čert» napísal jeden chýrny ruský spisovateľ. Haligovský obecný výbor, vyjmúc troch nekresťanských údov, vyslovil sa nedávno, že tretia krčma je tam zhola nepotrebná, Veľmi pekný pokrok vidno ohľadom kresťanskej striedlivosti v Rychvalde. V poslednom čase odbavovali tam už päť pohrábov bez karu a v adventnom čase znovu pätnástoria zriekli sa čertovej pálenky. V tohoročné ostatné fašianky krčmy zase takrečeno celkom prázdne byly, v obci bolo ticho, sotva bolo vídať opitého človeka. Ľudia namiesto krčmy usilovne navštevovali kostol, kde cez všetky tri dni k verejnej poklone vystavená bola prevelebná Sviatosť Oltarna a každý večer troch ostatných fašinkových dní vydržovala sa s kázňou spojená pobožnosť; viacerí pristúpili aj k sviatosťam. Chvalitebné a nasledovania hodné je to uzavretie obecného výboru tejto obce, s ktorým vypovedala, aby krčmy v nedeľu a vo sviatky od večera predošlého dňa až do rána nasledujúceho dňa zavreté byly.

Vyššie vrchnosti ale — žiaľbohu — k veľkej radosti krčmárov a možno aj k radosti trochštyrov nenapraviteľných pijakov, nepotvrdily to spasiteľné a všade najvyš potrebné uzavretie. A veru len takými základnými reformami (premenami) by sa tak hmotná, ako aj mravná zkaza ľudu dala prekaziť, nie ale tými správami

o užívaní alkoholu, ktoré sa každý rok prísne požadujú; tie zprávy veru nikoho nenapravia a nespasia. Na miesto takých vonkajších prázdnotí by viacej osožilo, keď by sa koreň vystupkov a bied vytrhol, vykopal.

Istý chýrečný muž povedal: «Štát, zákonodarstvo vtedy pácha najväčší hriech, najväčšiu nesvedomitosť, keď prísny zatvorením krčiem v nedeľu a vo sviatok zdráha sa ulaviť biedu a žiaľ millionov. Pri najbližšej ablegátskej volbe hlasujme len na takého kandidáta, ktorý je za úplné nedelne zavretie krčiem.

Franc Klein

farár spišsko-richvaldsky.

Dačo o tej našej pliage.

Roku 1785. ešte len 75 tisíc židov bolo v Uhorsku, roku 1870. bolo ich už 552 tisíc a teraz je ich už dobre vyše jedného millona. V samom hlavnom meste v Budapešti je židov viac ako 200 tisíc. V daktorých mestách, na príklad v Mármaroszigete a v Ungváre tvoria už väčšinu obyvateľstva. S ich počtom raste aj ich bohatsvo, nielen že mnohými millionami v hotovosti vládnu, ale už aj do osem millionov jutár zeme majú v svojich rukách.

Čo sa ich spoločenského postavenia týče, tiež veľmi postúpili: sú medzi nimi baróni, zemani, ministerskí radcovia, sudcovia, professori na univerzitách a v stredných školách, advokáti, lekári, lekárnici, novinári, spisovateli. No teraz ešte aj za ministra honvédstva vymenovaný je bývalý žid Šmuľo (Samuel) *Hazai*. Kde to po vede? Bráňme sa, kým nebude neskoro!

POLITICKÉ CHYRY.

Liberalné luhanyiny.

Z príležitosti zmeny politického rozpoloženia židovské denníky a za tymito noviny národnárskych vodcov a aj liberálne Slov. Noviny píšu o rozklade kresťanskej ľudovej strany. Oproti týmto zlomyselným luhaninám prinútení sme

odvedčiť sa v záujme pravdy, že kresťanská ľudová strana dnes tak pevne stojí na kresťanskom jej základe, že neni tej moci na zemi, aby ju k rozkladu alebo rozdrobeniu prinútil mohla. Tá okolnosť, že z kresťanskej ľudovej strany traja krajinskí vyslancovia nedávno vystúpili, nezavdáva jej ani tej najmenej príčiny k rozkladu alebo k rozdrobeniu. V politických stránkach to tak býva, že podajedni nespokojní alebo v nádejách zklamani ľudia idú a na ich miesto prichádzajú noví. Bez troch lastovičiek býva leto a bez troch vojakov býva vojna. Kresťanská ľudová strana bojuje za pravdu a tá prv-neskorej vždy zvíťazí. Nech si teda liberálne noviny luhajú čo chcú, kresťanská ľudová strana neústupne a s úplnou oddanosťou bojuje proti liberalizmu. Keď aj kresťanskí ľudáci verne vydržia pri zástave kresťanskej ľudovej strany, zvíťazí ona istotne aj vterajších zápasoch politických a rozpadne sa v krátkom čase teraz utvorená strana liberálnej práce. Aby sa to už najbližšie stalo, hor' sa všetci kresťanskí voličia, nedajte sa vábiť ani peňazmi, ani nápojom, ani pokrmom, ani prázdnyimi sľubami liberálnych zvodcov. Všetcia sme vernosť prisahali našej zástave. Zástava táto je svätá, nepoškvvrnená a musí zvíťaziť. Na luharské pomlavy liberálnych buntošov my len jednu odpoveď máme a tá je: **Nech žije kresťanská ľudová strana!**

Dvíhajú sa z hrobov liberalné mrtvolly.

Liberalné noviny deň po deň píšu, ako početné deputácie do Budapešti neustále dochodia na poklonu Hédervárymu. Z okresu čačianskeho, žilinského a bánovského prišlo vraj asi 100 voličov do Budapešti Pod vedením nekďajšieho föišpána *Szalavszkyho*. Rečníkom bol žilinský odvokát dr. Rudolf *Stern*. Héderváry vraj s radosťou prijal deputáciu a vyslovil tú nádej, že teraz už nastane doba pokojnej a rozumie sa liberálnej práce. Členovia deputácie išli potom na poklonu aj k Tiszovi. a pozdravili ho z tej príležitosti, že zas aktívnu účasť berie v politike. Deputáciu, ktorú k Hédervárymu na poklonu viedol Szalavszky a v ktorej mene rečnil žid dr. Stern, treba by bolo sfotografovať na venú pamiatku. Zdá sa, že tých sto voličov, čo sa najprv klaňali Hédervárymu a potom Tiszovi, boli zväčša sami židia.

Liberalné noviny píšu aj o volebných pohyboch a o tom, ako Stranu Liberálnej Práce utvorili už v Ružomberku, v lipt. sv. Mikuláši, v trnavskom, bobrovskom okrese a po iných miestach vidieku. Všetko toto je dôkazom toho, ako otvárajú sa hroby a dvíhajú sa

z nich zplesnelé mrtvoly, aby za dobrý groš a výhlady na masťné úrady s telom i dušou vstúpili do služby novej Strany Liberálnej práce.

Vyhlásenie konštitúcie pre Bosnu.

V nedeľu 20. februára vyhlásili v Serajeve konštitúciu pre Bosnu. Stalo sa to vo veľkom shromaždení Bosniakov, ktoré zahájil zemský maršal Marian Varešanin. V zaháječnej reči pripomenul, že jeho veličenstvo kráľ z príležitosti vyhlásenia annexie Bosny a Hercegoviny prisľúbil, že anektovaným krajinám dá konštitúciu a týmto poskytne obyvateľstvu zákonný základ ku prejavovaniu svojich žiadostí a potrieb. Tento sľub jeho veličenstva kráľa sa teraz vyplnil. Zemský maršal prečítal potom manifest, ktorý vydal jeho veličenstvo kráľ Franc Jozef I. V manifeste označené sú zákonné ustanovizne, ktoré sriaďujú pomer Bosny a Hercegoviny ku obom štátom monarchie. V manifeste potvrdené sú poriadky pŕťahom na samosprávu, prevádzanie volieb, prácu snemu a zákon v okresných zastupiteľstvách. Civilný adlátus barón Izidor Benkő vyhlásil konečne obsah konštitúcie a maršal Varešanin zakľúčil shromaždenie. Bosniaci majú teda už konštitúciu a k úplnej blaženosti nechýba im iného, ako aby aj u nich utvorili Stranu Liberálnej Práce gróf Hédeváry a Tisza.

Z CUDZOZEMSKA.

Nepokoje v Grécku. Príčlnu najnovšieho kritického položenía v Grécku treba hľadať v nesváre medzi Ligou vojenských dôstojníkov a dôstojníkov válečného námorníctva. Vyšší námornícki dôstojníci oproti Lige od počiatku neprechovávali priateľské city, teraz sa však rovno proti Lige postavili. Vyslancecká komora totižto pred dvoma mesiacmi prijala návrh zákona, v smysle ktorého o dva mesiace vyšle z námorníckych dôstojníkov pozostávajúci výbor, aby grécke námorníctvo bolo oslobodené od tých dôstojníkov, ktorí sú neni v stave svoje miesto zaplniť. Tento zákonom ustálený termín teraz vypršal a Liga vojenských dôstojníkov porobila prípravu ku prevedeniu zákona. Námornícki dôstojníci vyššieho rangu ale bojac sa, že ztratia svoje postavenie, o tomto ani počuť nechceli. Námornický dôstojník Kunduriokis, ktorého vyhľadli za predsedu výboru, osvedčil sa, že toto postavenie neprijme. Liga vojenských dôstojníkov nato bývalého námorníckeho ministra Damianova kandidovala za predsedu výboru. Na toto námornícki dôstojníci odpovedali tým, že kanóny válečných lodí obrátili proti Pyreusu. Hneď sa našli, ktorí začali prostredkovať mier medzi dvoma stránkami. Ale vyjednávanie ešte neni skončené. Nesvár medzi Ligou vojenských dôstojníkov a válečným námorníctvom budí obavu, že Grécko stojí na prahu revolúcie. O položení v Grécku kolujú tie najrozmanitejšie chýry. Tak hovoria, že flotta chce ísť na Krétu. Liga vojenských dôstojníkov vraj prinútená bude popustiť

naliehaniu námorníckych dôstojníkov, ktorí žiadajú rozpustenie Ligy. Athénska telegrafická agentúra chýry o nesváre medzi Ligou vojenských dôstojníkov a válečným námorníctvom podvracia a chýr, že by flotta chcela bombardovať Pyreus, rovno za smiešny vyhlasuje. Položení v Grécku ale je skutočne kritické, čo dokazuje i tá okolnosť, že grécky kráľ v cudzozemsku sa zdržujúce kniežatá zavolať na rodinnú poradu do Athén. Ponevác príčinou terajších nepokojov v Grécku je ostrov Kréta, europejské veľmoci radia Turecku, aby cieľom zabezpečenia pokoja ostrov Krétu predalo Grécku.

BESEDNICA.

Obeta spovednej pečate.

Napísal: *Michal Gahér*, kaplán Orosházsky.

(Pokračovaní.)

Vyšetrovanie.

Stará babka Blanchard bývala v jednom dome spolu s jej bratom ktorý bol pisarom na mestskom dome, Večer toho dňa, keď sa stala vražda, darmo čakali doma starú babku. Minulo sa 11, 12 hodín a o nej nebolo ani chýru. Kde sa zamotala? Veď to nebola jej obyčaj.

Na druhý deň, keď sa brat dozvedel, že kde chodila jeho sestra, s dvoma úradníkmi vystrojil sa do fary. Tu na otázku vezmúc duchovného. či nevie, kde sa podela Blanchard, ponevác ako sa dozvedeli, bola tu v ostatný deň?

Farár odvetil:

— Od toho času, jako peniaze odobrala, nevidel som ju.

S touto odpoveďou sa ale neuspokojili úradníci a začali vyšetrovanie po celom kláštore. Nezadlho aj našli zavraždenú v krve ležiacu ženu. Farár musel ísť s nimi a keď mrtvolu natrafili, ani slova nepovedal, lež kľaknúc, modlil sa za duševné spasenie ubohej ženy.

Vo vyšetrovaní pokračovali v kuchyni. našli košík, krvavý nôž, a zakrvavenú šatku.

— Milý duchovný, čože poviete na toto? Povedzte chodil tu volakto? Na koho myslíte, že by bol zpáchal túto hnusnú vraždu? Nebol tu snád zvonár Lózer? — pýtajú sa úradníci.

— Lózer ocestoval, nevidel som nikoho. Nevie, kto by mohol byť vrahom. Snád len nemyslíte, že som ja zpáchal túto vraždu? — odpovedal farár.

— Teraz vám ešte nič nemôžeme povedať. ale najdené veci a všetky okolnosti svedčia proti vám — odvetili úradníci.

Úradníci, keď o celom vyšetrowani napísali protokol, vykročili von z fary,

Ubohý duchovný už predvidel, čo naň čaká! Dobre vedel, kto je vrahom a nesmel o ňom ani slovička povedať, lebo spovedná pečať nútila ho k mlčaniu. Preto išiel do kostolika, klakol si pred oltár a s vrúcnu modlitbou prosil drahého Spasiteľa v Sviatosti Oltárnej, aby v tomto veľkom trápení a ťažkom kríži ráčil mu dať posilňujúcej milosti. Cítil, že už za dlhý čas, asnáď jakživ nevstúpi do tohoto milého kostolika. Veď Kristus Pán neopustí svojho verného sluhu, myslel si.

— Čo sa bojíš! On s jeho milosťou bude ti na pomoci, aby si tvojej najsvätejšej povinnosti verne zodpovedať mohol. Nech sa stane vôľa Pána, ja som v rukách božích. O drahý Spasiteľu, posilni ma a daj milosti aj mojej drahej matke, aby sme toto veľké trápenie zniešť mohli.

Takto sa modlil ubohý farár a vrátil sa do izby. Trápily ho neprestajne hrozné myšlienky. S veľkou trpkosťou myslel na svoju budúcnosť: už videl pred sebou jako ho budú prenasledovať, že ho na vidomoči svojich farníkov jako nejakého zločinea povedú do žalára a možno aj na smrť odsúdia. Videl už v duchu ako ho pred súdcov citujú a on k svojej obrane nič iného nemôže predniesť, ako: «ja som nevinný!»

— Či budú veriť mojim slovám? Nemyslím. Veď vláda francúzska v jednej lžici vody utopila by každého katolíckeho kňaza, úradníci jej len na to čakajú. aby duchovný čo i najmenšieho previnil a hneď ho nemilosrdne odsúdia. Ach môj dobrotivý Bože, keby táto veľká haňba, toto veľké nešťastie trápily len mňa, lež ťažko dotknú sa oni aj mojej drahomilovanej matky a sestry!

Vyšetrowanie sa skončilo s tým výrokom: v tomto páde nemôže byť iný vrahom, jako farár Montmoulin.

Nezadlho prišli žandári na voze, nevinnému duchovnému sviazali retiazkou ruky a ako zločinea posadili ho pred sebou na vóz.

Bolo to lúčenie! Ešte ráz pohliadol bolastne, s plačúcima očami na jeho milý kostolík, v ktorom len pred niekoľko dňami držal kázeň o sviatosti pokánia a hľa, teraz on je obetou spovednej pečate.

Vóz sa pohnul, duchovný zklonil hlavu a s poníženosťou slyší tie ohavné reči, ktoré naň vykrikujú. Myslel si na drahého Spasiteľa, ktorého tiež nevinne viedli po uliciach Jeruzálemu a vysmievali sa mu. Na tieto hnusné reči neriekol ani slova, lež sa modlil k trpiacemu Ježišovi a prosil ho, aby mu dal posilnenia v tomto hroznom položení.

Keď prišli do mesta Aix, kde ho viedli pred súd, všade sa shrnul svet a prstom ukazovali naň vykrikujú:

— Divajte sa, tam vezú žandári jedného kňaza, no dobrý vták, veľul si sa dostal do klepca, tak treba tým kňazom; lebo len svet vedia búriť a klamať.

Prišli k žaláru, otvorili ťažké dvere a nevinného duchovného vtisli do úzkej celly.

Keď samotný ostal, klaknul si na kolená a toto potupenie vrúcnu modlitbou vonoval svojmu Spasiteľovi. Modlitbu s týmito slovami dokončil:

— In te Domine speravi, non confundar in aeternum. — V tebe som úfal, o Bože, na veky sa nezklamem!

Po modlitbe chcel odbaviť breviár, ale mu ho nedoniesli, namiesto breviára modlil sa rúženec. Keď ho dokončil, pýtal si pero a papier a odpísal biskupovi a svojej matke, čo sa s ním stalo.

Milého duchovného mnohi navštívili v žalári, matka, sestra kňazi a iní známi, všetko aj učinili, aby jeho nevinnosť dokázali, v tomto najviac pracoval hohabojný fiškál: Munier menovaný.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHYRNIK.

Pápežov dar milostnému obrazu Bohorodičky. Keď milostný chrám v Čenstochove zlodeji ozbijali, pápež prisľúbil, že na miesto ukradnutej koruny Bohorodičky daruje novú korunu. Z poverenia pápeža briliantami bohato vykladaná zlatá koruna je už hotová a jej hodnota činí 100.000 frankov. Pápežov dar jeden na tento cieľ osobite poverený rímsky biskup už najbližšie zanesie do Čenstochova.

Pápežova sbierka pre obeť zemetrasenia. Z Rímu oznamujú, že svätá stolica vydala zprávu o výsledku akcie, ktorú pápež a svätá stolica zaviedli cieľom podporovania obetí zemetrasenia v južnom Taliansku. Svätá stolica nasbierala blizo sedem millionov lír.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 6. februára v kaplne sv. Michala husarského nadporučika Filippa Wimfen sosobášil so slečnou Vilmou Thomka. Popoludní tohože dňa osvietený pán biskup odcestoval do Budapešte k valnému shromaždeniu krajinského spolku katolíckej ochrany. — Dr. Engelberť Mázy, hlavný direktor gymnaziálnych škôl okresu košického, valnému shromaždeniu krajinského spolku katolíckych professorov v Budapešti vydržiavanému minulé dni predsedal a zahájil ho hlboko poučnou rečou o kresťanskej výchove, za čo veľmi hnevajú sa naši košickí židia. Tomu ale neslobodno sa diviť, bo košickí židia hnevajú sa na všetko, čo je kresťanské. — Správa Katolíckej Ludovej Jednoty v Košiciach, pod predsedníctvom Aloisa Klekner, direktora tunajšej akademie na odpočinku, 7. februára vydržiavala zasadnutie, na ktorom pojednávalo sa o rozširovaní Jednoty. — Barón Julius Jósika, kaplán košický 9. februára za prítomnosti veľkého

počtu obecnstva držal peknú prednášku v katolíckom autonómnom kruhu. — Jozef *Fertschák* kaplán zo Sárospataku vymenovaný je za farára do obce Girincs. — Na vranovský dom Piusa najnovšie darovali:

jené zábavy. — Košická priemyselná a obchodná komora stolárskemu tovaryšovi Michalovi Molčán, ktorý už stálych 15 rokov robí u jedného majstra v Levoči, darovala 50 korún komorskej robotníckej odmeny a čestnú

Marconi, vynálezca telegrafu bez drótu.

Michal *Zapotoczky* farár z Olcsváru 500 a Ján *Dushek* farár z Mislye 100 korún.

Chýry zo Spiša. V Novej Vsi dňa 8. februára zomrel Gustáv Bartsch, bývalý ablegát novoveského okresu v 54. roku života svojho. — Novoveský a podhradský Katolícky Kruh mal dňa 6. februára s prednáškami spo-

listinu. Sláva takému príkladnému robotníkovi! — Na chotáre obce Landok dňa 6. februára zastrelili jedného veľkého vlka. Vážil 40 kilov a 81 centimetrov bol vysoký. — Z našej stolice odviezli v mesiaci januári na železnici do iných krajov našej vlasti 586 kusov rožného statku a 50 osípaných, do cudzozemsku ale 145 kusov

rožného statku a 20 ošípaných. — V Spišskej Belej dňa 14. februára t. j. v deň sv. Valentína odbavovali veľmi veľký odpust, k sv. sviatostiam pristúpilo asi 1300 ľudí, nemeckú kázeň držal majerský farár *Viecha* a slovenskú kážmársky kaplán *Novotny*. — Ján *Repčík* školdozorca na odpočinku, na obnovenie spišskobelanského rímsko-katolíckeho kostola daroval 10 tisíc korún. Dve robotníčky tamojšej cigarovne obetovaly zo svojho zárobku na ten istý cieľ 480 korún. Pán Boh im to zaiste hojne odplatí! Veru nejední boháči by si tie robotníčky mohli vziať za príklad! — V spišskobelanskej cigarovni je teraz 430 robotníkov asíce 400 ženských a 30 mužských. Kým sa naučia robotu, dostanú denne po 80 halierov a potom ich zárobok závisí už od usilovnosti a šikovnosti; 13—14-ročné dievčatá aj 14 korún môžu zarobiť do týždňa, sú také robotníčky, ktorých týždenný zárobok obnáša aj 24 korún. Teda nielen v Amerike, lež aj doma si možno pekný groš zarobiť. — V Podolínci na tú pamiatku, že Franc Rákóczi II., keď sa mu z rakúskeho väzenia podarilo ujsť, pred prenasledujúcimi ho rakúskymi vojakmi dňa 11. novembra roku 1701. v tamojšom kláštore piaristov našiel útulok, chcú kláštor pamätnou tabulou ozdobiť. K zaokrytiu výdavkov pri uskutočnení tohoto plánu dňa 2. februára v mestských kúpeľoch vydržovali s prednáškami spojenú zábavu. Tak prednášky, ako aj zábava sa výtečne vydarili. S nadplatkami nasbíeralo sa asi 550 korún.

Boj kresťanov a Turkov. Z Carihradu oznamujú, že v Šuji (Palestína) medzi kresťanským obyvateľstvom a tureckými vojakmi vypukol opravdový boj. Vojaci strieľali do žien a do detí. Sedem kresťanov zomrelo a na obidvoch stranách boli mnohí ranení.

Zlatý sobáš. Krásna a zriedkavá slávnosť odbývala sa dňa 23. januára v obci Pozsonyhidegkút (Dubravka). V ten deň Anton *Moys* súkromník a jeho manželka rodz. Anna *Pruzsinszky*, rodičia tamojšieho pána farára, ktorí obidvaja po 70 rokoch majú, slavili 50-ročnú pamiatku toho, že si pred oltárom božím slúbili večnú vernosť a lásku. Z tej príležitosti dostali od svojich dietok na pamiatku prvého sobáša zlaté obrúčky, na pamiatku striebornej svadby strieborné a na pamiatku zlatej svadby ocelové obrúčky. Zlaté obrúčky znamenajú telesnú krásu a lúbeznosť, strieborné znamenajú to, že telesná krása už upadla a lúbeznosť sa pomínula; ocelové obrúčky ale znamenajú to, že telesná krása sa už pomínula a ostala len vernosť a láska ktorá je najtrvácejšia. Oslavovaní jubilanti išli pred oltár opierajúc sa na palice, na znak staroby. Sobášil ich Ferdinand *Bošek*, farár lamačský. Potomci týchto ctihodných staroženichov pozostávajú zo štyroch dietok (medzi tými sú dvaja kňazi) a 17 vnučiat. Požehnaj ich Boh!

Veľká obetovavosť. V New-Yorku v maďarskom kostole sv. Štefana 163 dollárov, to je 811 korún nasbíeralo sa v svätú noc pri offere, čo veriaci svojmu farárovi obetovali ako vianočný dar.

Zima v Amerike. Z New-Yorku oznamujú, že tam predošlý týždeň bola taká zima, akej už od mnoho rokov nebolo. Teplomer aj v meste ukazoval 20 stupňov zimy dľa Celsiusa a aj vtedy, keď slnce svietilo, bolo len o 8 stupňov teplejšie. Vodičia automobilov a kočišia vypovedali službu. Na uliciach sotva bolo vidieť ľudí. V New-Yorku 8 osôb zamrzlo. Na severných stranách štátu New-Yorku teplomer ukazoval 30 stupňov zimy.

110-ročný volič. V meste Six-Mile-Cross, ako Londýna oznamujú, pri volebnej urne ustanovil sa jeden 110-ročný volič, menom Tomáš Kelly. Starček z domu do volebnej miestnosti a odtiaľ späť viezol sa na automobile. Keď prišiel do volebnej siene, ľud ho privítal s hlučnými ováciami. Kelly prv, než by bol odišiel z domu hlasovať, dostal od kráľovského sekretára nasledovný telegram: «Z príležitosti 110. roku vášho života v mene kráľovom prijmite moje blahoželanania.»

DOPISY.

Csermend (Nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

Neznám, jako sa kde rozširuje náš «Kresťan». Až by sa kde tak slabo rozširoval, jako volakedy u nás: veru radno by bo o pokračovať tak, jako to robí náš pán farár. Vidiac, že na farchu Ruženskej pokladnice objednané novinky, nielen že neidú z rúk do rúk, lež z toho aj nedorozumenia povstávajú medzi veriacimi slovenského a nemeckého jazyka: miesto 6 exemplárov objednal 25 a svojim farníkom dal na vedomie, aby si nabudúce za hotové kúpil novinky, kto ich chce čítať. Rozumie sa, že aj predbežné oduševňovanie nechýbalo. Kresťan prišiel, horlivý náš ml. kostolník, keď vyšiel ľud z kostola po omši, nešanoval trochu unovania k prospechu dobrej veci a hneď na prvé 25 čísiel dokázalo sa byť primálo.

Na tretiu nedeľu a vlastne na Hromnice už aj 50 čísiel sa úplne minulo. Pravda, je to radosť! Daj Bože, aby horlivosť nášho ľudu neklesla nielen v Čermanoch, lež aj po iných obciach. Takým spôsobom aj noviny by mohli prekvitať i zásady kresťanskej ľudovej strany as rozširovať.

Zábřežan.

* * *

Bobrov (Orava.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom milom «Kresťane».

Treba mi na vedomie dať všetkým, ktorých sa týka, že náš Ferko teraz veľmi mnoho chodí, lebo sa bojí. A naozaj má sa čoho obávať. Dóvera k nemu celkom klesla. I v jeho najistejších obciach ako v Lip-

níci, Jablonke, Pekelníku, Hladovke, Ljesku, Chižnom o Ferkovi už ani počuť necbejú.

Veru ste pochodil, Ferko! No, kolkorázy ste povedal, že musíte byť ablegátom našho okresu, pokým žijete. Ba čo viac, keď zavznelo po prvej vašej volbe z úst jedného kaplan — ktorý je od tých čias chorý — «Te Deum» v našom kostole, i to ste sa opovážil, povedať, že Vaša Veľko možnosť musí byť ablegátom až na večné veky. Vidíme už, ako vyzerá to — Amen.

Dobrovský.

* * *

Nedec (Spiš. Magura.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto môjho dopisu v našom milom «Kreštane».

Pekná slávnosť odbývala sa nedávno pri zavierke košíkárskoho naukobehu v tejto obci, ktorá od príchodu terajšieho pána farára Juliusa Rácza na vidomoči napreduje. Slávnosť sa otvorila s odspievaním krajinskej hymny. Tunajší pán učiteľ Eduard Schwartz držal prednášku o nových chorobách zemiakových, Slávnostnú reč držal po maďarsky a po slovensky miestny pán farár. Vrelými slovami povzbudil prítomných, aby sa krčovitě držali svojej rodnej zeme, svojej viery, aby svedomite konali všetky svojo tak náboženské, ako aj vlastenecké povinnosti. Ďalej vystríhal ľud pred nerozumným ustavičným vyvandrovaním a dokázal, že aj u nás sa už robia kroky, aby ľud aj v svojej domovine mal lepšiu a istú výživu.

K tomuto cieľu — povedal — sa už v našej obci tisíc ovocných stromkov posadilo a z tejto príčiny usporiadaný bol aj terajší košíkársky naukobeh. Na konci svojej reči sa v mene obce a žiakov poďakoval osvietenému pánu biskupovi a všetkým tým, ktorí sa o ten naukobeh zaujali.

Početné obecenstvo na to prešlo do druhej učebnej sieni, kde s úžasom obdivovalo veľký počet a krásu rozličných košíkov; bolo ich 210, ktoré 21 mužských a 12 ženských naplietlo. Výstava sa skončila s rečou novoveského gazdovského profesora Ladislava Véghe. S povdačnými slovami spomenul neunaveného pána farára, ktoréhožto zásluhou je, že sa ten košíkársky naukobeh tak skvele vydaril, potom jeho excellenciu osvieteného pána biskupa a ministra orby.

Podobným spôsobom sa zatvoril košíkársky naukobeh aj v Hanušovcákch, kde 22 žiakov uplietlo 163 košíkov. Začiatok bol pekny, len teraz treba vytrvanlive pokračovať. Čo sa ale len vtedy môže stať, keď sa

vrbové prúty budú sadiť a tento naukobeh sa bude opakovať. Teraz teda na tom pracujme. Nech žij do máci priemysel!

Úprimný priateľ ľudu

* * *

Ružomerský okres (Lipt. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kreštane».

Aby nikto nemohol povedať, že my ľudáci v tomto okrese spíme — aspoň dačo napíšem.

Liberáli dupce váľajú od radosti, že im to dávno zapadnuté slnko poznově vychádza. Behajú, hľadajú koho-toho, kunštujú, že čo tu robíť. Ej liberálcí, dajte že si pokoj. Mali ste tu volakedy hodý, ale sa vám už dávno pomínuly, Tento okres je nie ten, čo volakedy bol, keď ho za nosom vodili Kajuchovci, Matyašovski, Angyalovci. Naši voličia majú tu už teraz presvedčenie a to kresťanské, ľudové, ktoré im podajedni na seba zabudnutí a na svoju vieru nič nedajúci lahtikári závidia.

Nuž, kde že je sláva Kajuchova, Matjašovského, Angyalova? Kde je sláva ich podlizačov? Boli a zanikli! Kresťanská ľudová strana ale stojí a bude stáť pevne a rovno. Nedáme sa a starému, ošarpanému, zordanému liberalizmu sa my nepodrobíme. Tak nám to diktuje hlas vnútorný a to je hlas Boží. Presvedčení sme aj, že viac máme poslúchať Boha, než nejakého, čo aj veľikého, bohatého pána liberála.

Voličia hľadia len na svojich už vyprobovaných starších pánov farárov. Na Pazurika, Hattyára, Zsillu, Herbsta, Hóhra atď. Celý okres zkladá dôveru len v svojom terajšom ablegátovi: Nech žije Beniczky.

Napínajú sa kde-tu i socialdemokrati, no i Košutištia aby aspoň viac smiechu bolo.

Mešťan z vršku.

* * *

Sziklaszoros (Trenč. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kreštane».

V jednom čísle «Kreštana» minulého roku uverejnená bola zpráva o veľkom nešťastí našej obce, keď nás Pán Boh navštívil neslýchanou povodnou, ktorej v obeť padla skoro všetka živnosť na poli tak pre ľudí ako pre statok. Pán Boh ale, milosrdný náš Otec nebeský, keď nás jednou rukou trestal, druhou nás pozdvihol.

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičku už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkách bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovani na pomoci je v každom ohlade. Ustav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

V tej strašnej dobe poslal k nám takých pánov o ktorých sme nikdy ani nepočuli, ani neslychali, že takéhoto čoho sa dožijeme. Tito páni, ktorí sa postarali o biedny ľud, aby on a jeho statok hladom nezahynul je «Hornoviediecka pomocná akcia v Žiline». Za ľavnú cenu rozдали občanom našim minulého mesiaca b. r.: 619 metrických centov kukurice, 206 m. centov zemiakov, 107 m. centov hrachu, 210 m. centov fazule, 123 m. centov slamy a okolo 370 m. centov sena.

Keď tu spomenutým pánom v mene všetkých občanov verejne vrelú vďaku vzdávam, spolu musím pripomenúť, že v tomto diele aj náš milovaný pán ablegát Dr. Emil Gyuriss má veľké zásluhy. Lebo on bol ten, ktorý po nešťastí, o ktorom sa hneď osobne prišiel presvedčiť, predstaveného Hornoviedieckej pomocnej akcie k nám priviedol, veľkú škodu mu poukazoval a uňho za nás orodoval. Vrelú vďaku a Pán Boh zaplať vyslovuje mu za to celá naša obec jednohlasne. Sú teda ablegáti, ktorí sa starajú o ubohý ľud a takýto je aj náš ablegát pán Dr. Emil Gyuriss. Nech ho Pán Boh živi.

Konečne ešte jedno, ale so žiaľom srdca mojeho musím verejnosti podať. A síce to je otázka: Prečo dovolil slúžnovský úrad okresu čačanského teraz na poslednie fašianky krémárom našim muziku? Potrebuje ten ľud, ktorý zemiakov nenakopal, ovsu nenamlátil, muziku, aby v tieto nemravné diabolské dni aj to premárnil, čo nemá? Ako mohol byť tak neobozretný náš ináčej dobrého zmysľania čačansky slúžnovský úrad? Myslím na budúce ináč sa to stane! V posledné fašianky nedá žiadnemu krémárovi dovolenia na muziku; takým spôsobom vyhne sa tomu korhelovaniu, tej nemravnosti, o ktorej sme so žiaľom vedomosť vziať museli minulú poslednie fašianky.

S úplnou úctou

Priateľ ľudu.

***

Komjáth (Nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Uctive prosím, ráčte uverejniť týchto pár riadkov v našom oblúbenom «Kresťan»-e.

Už dávno som nečítal žiadneho dopisu o našom mestečku v týchto u nás rozšírených novinkách, ale včel som prinútený k tomu, aby som zdelil aj ostatným čitateľom «Kresťana» našu radosť, ktorá u nás vznikla cez pomínulé fašianky.

Náš miestny a o spasenie duší našich horlive bdiaci pán farár Jozef Horváth postaral sa aj v tento

rok na fašianky o to, aby miesto krčiem navštevovali sme Ježiša skrytého v prevelebnej Sviatosti Oltárnej a odprosovali ho za tie urážky, ktoré On práve v tieto bláznivé dni od mnohých hriešnikov musí trpieť. A aby nám táto návšteva čím milšia a vzácnejšia bola, povolal nám za kazateľa na tieto dni Jána *Jakaboviča*, farára hornosilešského, ktorého už od Ianajších fašiankov poznáme jako výtečného kazateľa. Povolovaný duchovný celkom zodpovedal svojej ťažkej úlohe. My komjatičania mnoho kňazov a mnohé kázné sme už počuli, ale tak krásne a milé sme ešte od nikoho neslyšali, ako od vyšepomenutého chýrečného rečníka a veru sa nám v nich nešmajchloval, lež nám povedal pravdu do očí, ale táto pravda išla zo srdca. Videli sme aj v karhání, že nás miluje, bár aj neni našim duchovným pastierom. Jeho výstražné slová sme si všimli a so slzami v očiach počúvali.

Náš obšírny chrám boží natoľko bol preplnený, že by nebolo mohlo ani jablko padnúť na zem pre množstvo poslucháčov. Krémy a putiky ale byly prázdne, tak že Čičkó a Vild v prázdnych šenkovních rozmýšľali o tom, kde sa jejich kunšafty podeli práve v tieto dni. Jaj, židáčkovia moji, tie kázné, ktoré sme v tieto dni počuli, byly sladšie, jako tá vaša čertovica.

Vyšepomenutému kazateľovi s tým sa chceme odslužiť za jeho unovanie, že jednu offeru budeme držať na vymalovanie jeho chudobného kostola, našho duchovného pastiera o to prosíme, aby nám ešte viac takých fašiankov poskytnul, jako byly Ianajšie a toho-ročie. To si zo srdca žiadajú a prajú všetci komjatičania bez vymienky.

S Bohom

P. Gróf.

***

Hanušovce (Spiš. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráčte prosím tieto riadky uverejniť v našom «Kresťane.»

Katolíci do jedného tábora, lebo sila je len v sjednotení! Toto krásne heslo shromaždilo v minulé dni zase hanušovských údov Jednoty Katolíckeho Ľudu. Zahájujúcu reč držal miestny pán dekan Peter *Krávecz*, ktorý je všeobecne známy svojou oduševnenosťou, povedal, že údov akoby na cvičenie (manévre) zavolať, aby sa stali hodnými vojakmi Ježiša Krista. Zpomenuť tie hnusné nápady, ktorých sa Marianským spoločnosťam a katolíckemu časopisu žiakov «Zászlónk» zo stránky slobodomurárov (freimaurerov) dostalo. Aj o tom rečnil, že nás Katolícka Jednota nielen o povin-

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď**

Beretvás-pastille

ktoré za desať minút zastavia najtuhšs
migrén-hlavy bolenie. — **Gena K 1.20.**
Lekármi odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest.

Prí 3 škatulkách
zasielka franko..

nostach, ale aj o našich právach poučuje. Na konci povzbudil poslucháčov, aby všetko možné obetovali k dobrému, cirkvi a vlasti.

Druhým rečníkom bol nižnolapšanský pán farár Franc *Kompanyik*. V svojej reči pojednával o tom, že sa všemožne musíme usilovať, aby sa všetko obnovilo v Kristu, aby sa naša drahá uhorská vlasť znovu stala kresťanskou, aby všade duch Kristov panoval: i na jarmaku, i v krčme, aby tam merali po kresťansky, spravodlivo, takého vína dali, akého Boh stvoril, aby tí, ktorí tam sedia, po kresťansky sa zabávali; pri súdoch tiež aby jednako vysluhovali pravdu, nadevšetko ale, aby kresťanský duch panoval v škole a aj pri voľbách.

Tretím rečníkom bol rychvaldský pan farár Franc *Klein*, ktorý odporúčal v katolíckom duchu písané noviny ako «Kresťana», «Naše Noviny», «Spolok sv. Adalberta ako aj nového a jediného staroveského kresťanského advokáta *Winklera* (býva zaraz pri šteieramte), potom hovoril o nedelnom zatvorení krčiem. Reč svoju zakončil peknou, proti pitiu pálenky namierenou prednáškou.

Na konci zaspieval miestny ženský spevokol pápežských hymnu. Pochvalne spomenúť musím i to, že hanušovský pán notár Ervin *Matirko* tiež vzal účasť na tom shromaždení. Bárš by ho v tej veci nasledoval každý katolícky notár.

Voľby sú blízko, starajme sa už teraz o takého kandidáta, ktorý sa otvorene ku kresťanskej ľudovej strane priznáva! Hor sa do boja!

Verný ľudák.

***

Podolin (Spiš. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom oblúbenom «Kresťane».

Na celej čiare terajšieho spoločenského života vidíme nezvyklú prácu. neunavené namáhanie, napredovanie. Každá vrstva ľudu, ktorá jednaké záujmy a ciele má, schádza sa, tvorí spolky, cvičí sa v nich a špekuluje, ako by si svoje záujmy najlepšie obránil, svoje ciele najistejšie a najrychlejšie dosiahnuť mohla. Na týchto pohyboch však my katolíci vidíme síce mnoho poučlivého, ale tým menej potešiteľného. My totiž, ktorých nás je v krajine asi 12. millionov, teda väčšina, ostatné vierovyznania ďaleko prevyšujúca, musíme sa dívať, ak hrozne rozmáhajú sa naši protivníci, kým my zo dňa na deň pôdu zpod nôh našich tratíme. Naši

katolícki vodcovia konajú síce nadľudskú prácu, píšú, volajú, kričia, my ale vzdor toho všetkého len pomaly zobudzame sa z nášeho tvrdého spánku. Ktorí sme sa už i prebudili, t. j. ktorí uznáme súrne potrebu energetickej spoločnej práce, hýbeme sa ako ospanliví, bez všetkej vôle.

Pôjde to tak medzi nami i na ďalej, nebudeme-li aspoň napodobňovať, keď už nie úplne nasledovať našich protivníkov, v tom páde tak myslím, už len vtedy budeme sa živšie rúšať, keď nás s naším katolicizmom vyhánajú budú — ako sa to vo Francúzsku stalo — zo škôl, z kláštorov, z fár a z celej verejnosti. Vtedy ale už neskoro bude.

Cieľom povzbudenia ku tej súrnejšej spoločnej práci za dobré uznávam sdeliť milým čitateľom «Kresťana», že hlas našich krajinských vodcov čuli konečne i v našom slavnom starom mestečku Podolinci.

Dňa 16. januára totižto prišli k nám na prosbunašeho dobrého duchovného otca Fanca *Spiritza*: Franc *Klein* farár richvaldský a Ondrej *Háber* farár toporský, ktorých sme už vo škole shromaždení čakali. Pri tejto príležitosti krásnymi slovami pozdravil najprv shromaždených náš milý pán farár a keď označil cieľ shromaždenia nášeho, odovzal slovo farárovi toporskému, ktorý v poučnej reči predniesol nám, jak veľká moc je v terajšom svete tlač, nakoľko potrebné je každému čítať a jako nevyhnutelná povinnosť je podporovať katolícke noviny, ktoré za naše pravdy bojujú.

Po tejto reči stúpil pred nás pán farár richvaldský, ktorý svojou známou oduševnenosťou a smelosťou poučil nás o Jednote Katolíckeho Ľudu, menovite: čo je Jednota, prečo sa utvorila, jak potešiteľných úspechov dosiahla v Nemecku a jaké nebezpečenstva nám hrozia, keď sa za príkladom našich protivníkov k spoločnej práci nesjednotíme.

Veľké úspechy našich rečníkov nielen v tom sa ukázaly, že temer všetci prítomní — medzi nimi celý úrad mestský — vstúpili do Jednoty, lež bolo to vidieť aj v potravnom spolku, ktorý zaraz druhý deň nových odberateľov získal. Na konci ešte povstal Fabián *Kaleta* za katolícke záležitosti dávno už oduševnene pracujúci mešťan, ktorý keď k povzbudeniu svojich spoluobčanov niekoľko zdravých, do života siahajúcich myšlienok bol predniesol, pán farár *Spiritza* shromaždenie zaključil vrelými slovami.

Daj Bože, aby to dobré semeno, ktoré rozsiaté je už i medzi nami hojnú úrodu donášalo!

Prítomný

<p>Herbabny podiosforokyslý</p> <p>Vapenno-železný-sirup</p> <p>od 40 rokov lekární preskúmaný a odporúčaný sirup na prsia. Roztápa šľajm utišuje kašeľ a podporuje chuť k jedeniu. Dvíha trávenie a cívnu a pôsobí nadevšetko k tvorieniu krve a kostí zvlášte pri slabých deťoch.</p> <p>Cena jednej fľašky 2 K 50 h., poštou o 40 h. viacej za zaobálenie.</p>	<p>Pôvodný len s touto ochrannou známkou</p> <p>Výstraha pred padeláním</p>	<p>Zákonom chránený</p> <p>Porjodal</p> <p>Jod-Sarsoparilla-Proeparát, čistí krv, podporuje zmenu látky čiší boiasti a krče, lieči zapálenie. Všade kde potrebovať trda Jod-Sarsaparilla Praeparaty učinkuje so zelostným uspechom. Cena 1 fľaško K 2:20, poštou o 40 h. viacej za zaobálenie.</p>
<p>Výlučný dorabateľ a hlavný zasielca dr. HELLMANNA lekáreň „zur Barmherzigkeit“ Wien, VII/I. Kaiserstrasse 73-75</p> <p>Hlavný sklad pre Uhorsko lekáreň Josef Török Budapest. (Herbabnyho nástupca.) Sklad vo všetkých väčších lekárnach.</p>		

Rozmary a žarty.

Ale dostala! Slečna: Vás by som si nevzala, keby ste aj jediným mužom bol na svete!

Pán: Veru, keď by som jediným mužom bol, by ste ma aj nedostala, lebo vtedy by som si krásnejšie dievča vyhľadal.

*

Zo stavu manželského. Muž (nahnevano): Ja som bol bláznom, keď som ňu vzal.

Žena: Tak! A teraz už nie?

Muž: Veru, už nie!

Žena: Máš mi teda byť povďačným, že som ňu v tvoj prospech tak premenila.

*

Zná ho. Učiteľ pri počtoch: Mysli si, Janko, že tvoj otec predá v meste za 40 korún zbožia a za 34 korún kúpi si pluh; koľko peňazí mu ešte zostane?

— Nič!

— Čože. Oстане mu predsa šesť korún!

— Pravdaže toľko, ale tie on prepíše!

*

Z kasárne. Z koľkých čiastok pozostáva vojenská puška?

— Z piatich.

— Dobre. Ale kto by vedel povedať, prečo práve z piatich? No, ani to neviete?

— Nuž, jednoducho preto, lebo keby pozostávala zo štyroch čiastok, tak by jedna chybela.

*

Vždy dľa predpisu. Plukovní rozkaz prisne naložil, aby v izbách vojakov nebolo vyše 15 stupňov tepla dľa Reaumura. Jeden deň vkročí majór do izby, chválil čistotu a poriadok a konečne opýta sa kaprála:

— Koľko stupňov tepla je tu?

— 15 stupňov, pán majór!

— Tak? Ukážte mi teplomer!

— Nemáme ho, pán majór.

— Nemáte teplomer? Nuž, a jako to viete, že je tu 15 stupňov tepla?

— Lebo tak to nakladá plukovní rozkaz, pán majór!

Odkazy redakcie.

M. G. O. Dakujeme.

N. N. A M. Statočný človek nebojí sa svoje meno podpísať a nemusí ani svoje písmo preináčif. Musíte mať veľmi zlé svedomie, že sa tak bojíte, no a statočnosť zaiste ani po mene neznáte. Liberál ostane liberálom kým je teplý.

M. J. T. Majte len trochu trpezlivosti. Dochodí toho teraz veľmi mnoho.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 19. februára.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. Pšenica: tisská K 28·20—29·20, stolnobelohradská K 27·70—29·10, peštianska K 28·10—29·10, banátska K 28·10—29·20. — Raž: prvotriedna K 18·65—18·75, druhotriedna K 19·20 do 19·30. — Jačmeň: prvotriedny K 14·10—14·20, druhotriedny K 13·80—14·00. — Proso: K —, do —. — Ovos: prvotriedny K 15·70—16·00, druhotriedny K 15·20—15·60. — Kukurica: K 12·20—12·40 Repica: K ———.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	22·02	21·00	21·40	21·00	20·60	201·0	19·10
		č.	7	7½	8		
		K	17·20	14·80	7·60		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 5·80, hrubé K 6·00.

Strova: Fazuľa obyčajná biela K 22·00—21·00 azuľa strakavá K 16·00— —. — Hrach: nelúpaný, čistý K 30·00—31·00, lúpaný K 46·00—54·00. — Šošovica: čistá K 26·00—36·00. — Konopné semä: K 23·00 do 24·00. — Mak: K 55·00—57·00. — Rasca (kmin): Kor. 107·00—108·—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 180·00—181·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 153·00—154·00, 3-kusová K 156·00—157·00. vidiecka K ——— za 100 kilogr.

Datelinové semä: Červená datelina K 178·00 192·00, lucerna jasnozrná K ——— za 100 kg

Lekvár: srbský K 40·00— bosenský K 44·00—46·00 po 50 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K ———, srbské (100 kusové) K 22·50—23·00 po 50 kilogramoch.

Spiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom 179·00 do 180·00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 50 50—51·00.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K 35·50, fiumánsky White-Star (***) K 29·50 za 100 kilogr. so dom.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 6·50—7·00, žlté K 6·80—6·80 za 100 kilov.

Koloniálny tovar: Cukor v klobúkoch K 84·00 do 84·50, kockový K 86·50—86·50, žltý K 84·50—84·50 zu 100 kilogr.

Vajcia: prima uhorské K 76—78, od Tisy K 7—4 75, sedmohradské K 74—75 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy kŕmené K 1·60—1·70 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1·80—3·20, slepky na polievku K 3·30—4·30 za jeden pár.

Dobré chutnanie!

Zdravý žalúdok si zachováme, netrápia nás tlačené, bolenie žalúdka odkedy potrebujeme Feller rebarbara Elsa-pilulky k prehnaniu. Všetci to hovoria, čo ich raz upotrebili. Mprobujte to aj vy, bo tieto pilulky riadia stolicu a napomáhajú trávenie. 6 škatulek franko 4 koruny. Lekárnik Feller Štubica, Kostolná-ulica číslo 18. (Záhrebská stol.)

**Prečo každý hospodár, poľnou
robotou zaoberajúci sa človek
a aj priemysel'nik potrebuje**

Brázay-ho Mentholliéh?

Ponevác: Brázay-ho Mentholliéh je opravde a nepodvratne spoľahlivý domáci prostriedok na ktorý každý má potrebu.

Ponevác: Brázay-ho Mentholliéh k udržaniu, zachráneniu zdravia, k zahaneniu nemôc a k zastaveniu telesných bolastí najlepšie slúži a tak istotne a úžasne účinkuje, že ho mnohí za divotvorný prostriedok považujú.

V akejkol'vek nemoci len jednu prôbu treba urobiť s Brázay-ho Mentholliéhom a každý hneď lepšie bude sa cítiť.

**Cena jednej flašky na prôbu
40 halierov.**

K dostaniu v každom sklepe a aj u dorábatela pána Kolomana Brázayho
Budapest, postafiók 35.

Len Brázay-ho Mentholliéh treba pýtať a prijat', bo len ten pomáha vo všetkých neuhoch.

Vyzvanie k predplateniu.

Všetkých horlivých podporovateľov katolíckych pohybov uctive prosíme s prítomným aby «Krestana» v kruhoch svojich známych rozširovať si nezažovali. Odberateľov «Krestana» alektorí nám predplatné od dlhšieho alebo kratšieho času dlhujú, s týmto napomínáme, aby nám podlžnosť svoju bez meškania zaplatili.

Predplatná cena:

na celý rok ..... 4 koruny,
na pol roka ..... 2 koruny,
na štvrt' roka ..... 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún.

Do Pruska na celý rok 6 korún.

Administrácia Krest'ana.

Brády-ho

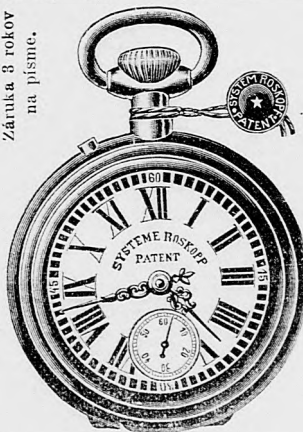
Zalúdkové kvapky s ochrannou známkou Panny Marie mariacellskej, ktoré ľud menuje zalúdkovými kvapkami mariacellskými, už od tridsať rokov tak osoze pôsobia, že v každej domácnosti nevyhnutne sú potrebné. Kvapky tieto nedostiziteľne dobre účinkujú pri každom druhu zhubení žalúdku, proti záhe, neriadnej stolici, kŕčom v žalúdku a v hlave, dávniu, bezsnosti, bezkrvnosti a biadosti. K dostaniu sú v každej lekárni. Cena veľkej zasielajú. Objednať sa môžu poštou a zasiela flašky K 1.40, malej flašky 80 hal. 6 flašek 5 K, 3 duplované flašky za 4.50 K franko sa K. Brády lekárňe k „Uhorskému Kráľovi“ Viedeň, I., Fleischmarkt 2., Sklad 212.

Pozorujme na ochrannú známku s vyobrazením Panny Marie Cellanskej, na červené zabalenie a na podpis pod obrazom. II

5 korún!

Košťuju moje povodné švajcarské

Záruka 3 rokov
na písme.

Roskopf systému patent anker remontoir hodinky s massivným, solidným antimagnetickým anker strojom s echt emailovaným číselníkom (nie z papieru) s opravdovým echt niklovým zátvornom nad strojom so šarnirovanými večkami s chodbou 36 hodín (teda nie hodiny čo 12 len hodín idu) s ozdobenými a pozlatenými ručičkami presne regulované so zaručkou 3 rokov jeden kus 5.— K, 3 kusy 14.— K, s ručičkami sekund 6.— K, 3 kusy 17.— K, v echt stribornom zátvorné bez ručičiek sekund 11.— K, 3 kusy 31 korún, s ručičkami sekund K 13.—50, 3 kusy

K 38.—. Ziadne riziko! Výmena povolená a návrat peňazi. — Zasiela s poštovou dobierkou alebo pre predběžnom zaslaní peňazi prvá dielňa hodín

HANNS KONRAD c. a. k. dvorný zásielca
Brüx č. 1902. (Čechy).

Hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazenami na žiada zdarma a franko.

Rušeň!

!!! S 18 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

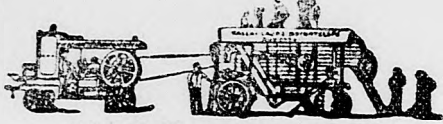
Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvreljej Ludvika Kállai

elektrické benzinokomobil stroje v mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj britomnosti !!!
Bez strojníka ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatu atd.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podarili.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

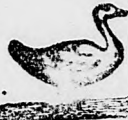
Rušeň!**Presvedčte**

sa o súcosti mojej firmy, keď z príležitosti článkov potrebných alebo dlarov, keď na dopisničke pýtate si môj hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami, ktorý na žiadosť franko a zdarma posielam

c. a k. dvorný zasielca

Hanns Konrad
Brüx č. 2135. (Cechy).**Oznamy prijíma administracia**

„Kreštan“

Budapest,
Szentkirályi-u. 28.**Ľacné české perie.**

5 kilo: nové tmavé driapané kor 9'60, lepšie 12 kor.

Biele mäkké, jak páper 18 kor.— 24 kor.

Biele ako snáh nakké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s lobierkou franco; zamenenie a nazpät prijatie je pod tou vymimou dovolenejšti sa poštové útraty vynahradia. — Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Cechy.)

Viaciej ako 3000

vyobrazenia

potrebných článkov

a príležitostných darov každého druhu obsahuje môj najnovší hlavný cenník, ktorý každému hned

darmo a franko odošle.

C. a k. dvorný zasielca
Hanns Konrad
Brüx číslo 1912. (Cechy.)**Kto nevie**

čo svojim kúpiť má k meninám, k sobašu alebo z inej príležitosti, nech si prezre

môj hlavný cenník

s viacej ako 3000 vyobrazeniami, každý najde v ňom čo sa mu ľúbi a cenník tento na žiadosť posielam zdarma a franko

c. a k. dvorný zasielca

Hanns Konrad
Brüx č 2137. (Cechy.)**Najlepší český prameň k objednaníu.****Ľacné perie na posteľ!**

1 kg. sivé drápané 2 K, ľedšie 2 K 40 h; polbiele 2 K 80 h; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h; 1 kg. veľmi fajne, ako snáh biele, drápané 6 K 40 h; 8 K; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Ľatové posteľe z hustej tkany červého, modrého, bieleho alebo žitého nankingu, 1 perina, 180 cm. dlhá, 118 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovou lobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.* nezodpovedné návrat peňazi. **S. Benisch v Deschenhá** číslo 826. Böhmerwald. Cenníky franko zdarma.**Náhradu hudobného sboru.**

tvoria moje najnovšie fonografy gramofony, ktoré bezchybne funkcionujú a za najlacnejšie fabričné ceny posielam

HANNS KONRAD

c. a k. dvorný zasielca

Brüx č. 1904. (Cechy)

Fonografy s 2 valcami K 9.—

Gramofony s dvomi najnovšími

nudebnými kusmi K 22.—, 26.—.

Prosíme žiadať si môj bohato

ilustrovný hlavný cenník s viacej

ako 3000 vyobrazeniami.

Zasielka s postovou lobierkou.

Žiadne riziko! Zamenam povolená.

Umelecké karty

V najfajnejšom bronz-striebornom vyhotovení v najrozličnejších muštrách.

6 kusov mat čierne ...	K —.50
25 „ „ „ „ „ „	1.70
6 „ „ malované ..	— .70
25 „ „ „ „ „ „	2.80
6 „ najfajn. čierne ..	— .60
25 „ „ „ „ „ „	2.—
6 „ „ malované ..	— .85
25 „ „ „ „ „ „	2.70

Odpredávačov prosíme žiadať si osobitné offerty. Zasielanie stáva sa franko pri poprednom doposlani peňazi skrze c. a k. dvorného zasielca

HANNS KONRAD

Brüx č. 1909. (Cechy).

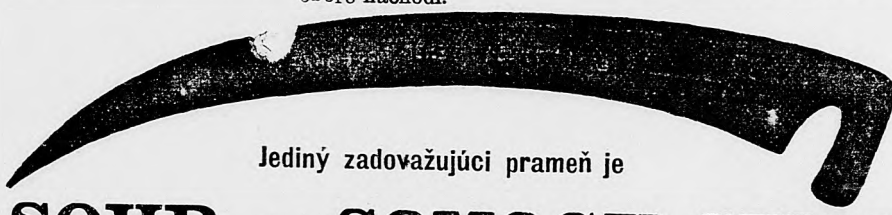
Hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami zdarma a franko

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s akou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčom stupni a prevyšuje všetko, o sa v tomto obore nachodí.

Ohranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,

ku ktorému majú sa zasláť všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Ceny kosal generála Devetta z delovej ocele sú:

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí) Pravá novota! Vyznačená koša ztahujúcim kľúčom 20 kr. «Diadal» náčinia ku nakutín, kladivko, a penka 85 kr. Amergansky brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepši 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzáctnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý zdarma mu zašle.